

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра конструювання машин і обладнання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету.
Зіновій РУЖИЛО
_____ 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри
конструювання машин і обладнання
Протокол №10 від 16 травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Вячеслав ЛОВЕЙКІН

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП _ Технічний сервіс машин
та обладнання
сільськогосподарського виробництва
_____ Андрій НОВИЦЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Механіка конструкцій технічних систем ТС

галузи знань
спеціальність

13 «Механічна інженерія»
133 - Галузеве машинобудування

освітньої програми

Технічний сервіс машин та обладнання
сільськогосподарського виробництва

факультет

конструювання та дизайну

Розробники: Вячеслав РИБАЛКО доцент кафедри конструювання машин і
обладнання, к.т.н., доцент

Київ - 2024р.

Опис навчальної дисципліни

Механіка конструкцій технічних систем

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	<i>магістр</i>
Спеціальність	<i>133 – Галузеве машинобудування</i>
Освітня програма	<i>Машини та обладнання с/г виробництва</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	денна форма навчання
Курс (рік підготовки)	1
Семестр	1
Лекційні заняття	30 год.
Практичні, семінарські заняття	год.
Лабораторні заняття	30 год.
Самостійна робота	60 год.
Індивідуальні завдання	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4год.

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у магістрів системи знань щодо основних положень проектування технічних систем в АПК, включаючи проектування технологічних процесів створення сучасних конструкцій технічних систем; моделювання і дослідження деталей та вузлів сільськогосподарських машин, енергетичних систем; проектування, експлуатація та моніторинг технічних систем, спрямованих на заощадження енергоресурсів, використання альтернативних джерел енергії, забезпечення екологічно-чистої сільськогосподарської продукції, систем, які забезпечують нові методи переробки та зберігання сільськогосподарської продукції.

Завдання дисципліни полягає у наступному: вивчити особливості методів розрахунку та проектування технічних систем, які використовують у

АПК, проаналізувати конструктивно-технологічні параметри сучасних технічних систем та технології їх виготовлення; засвоїти специфіку технологічних процесів виготовлення, складання, обслуговування сільськогосподарських машин та окремих пристроїв.

Набуття компетентностей:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми галузевого машинобудування, що передбачають дослідження та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов та вимог

загальні компетентності (ЗК): ЗК1. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність створювати, удосконалювати та застосовувати кількісні математичні, наукові й технічні методи та комп'ютерні програмні засоби, застосовувати системний підхід для розв'язування інженерних задач галузевого машинобудування, зокрема, в умовах технічної невизначеності.

ФК2. Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку.

ФК3. Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

ФК4. Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі.

ФК5. Здатність розробляти і реалізовувати плани й проекти у сфері галузевого машинобудування та дотичних видів діяльності, здійснювати відповідну підприємницьку діяльність.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН1. Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

ПРН2. Знання та розуміння механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку.

ПРН4. Здійснювати інженерні розрахунки для вирішення складних задач і практичних проблем у галузевому машинобудуванні.

ПРН5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

ПРН6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	ти жн і	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
			л	п	л а б	і н д	с. р.		л	п	л а б	і н д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Основи теорії побудови та методи розрахунку конструкцій технічних систем у сільськогосподарському машинобудуванні													
Тема 1. Міцність, жорсткість, зносостійкість – основні критерії робото здатності конструкцій технічних систем	1-2	12	3	-	3	-	6	6	2	-	4	-	-
Тема 2. Жорсткість машинобудівних конструкцій. Тонкостінні конструкцій.	3-4	12	3	-	3	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Вплив видів навантаження на конструкції технічних систем.	5-6	12	3	-	3	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Втомлюваність конструкцій. Особливості конструкцій, що працюють в умовах циклічних навантажень.	7-8	12	3	-	3	-	6	4	2	-	2	-	-
Тема 5. Вплив касті поверхні елементів технічних систем на їхні механічні властивості.	9-10	12	3	-	3	-	6	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1		60	15	-	15	-	30	10	4		6	-	-
Змістовий модуль 2. Технологічність елементів конструкцій технічних систем													
Тема 1. Маса та металоемкість конструкцій. Раціональні перерізи. Механічні властивості профілів прокату.	11-12	15	4	-	4	-	7	4	2	-	2	-	-
Тема 2. Конструктивні та технологічні методи покращення конструкцій.	13	15	4	-	4	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Точність конструкцій. Показники точності та методи їхнього забезпечення.	14	16	4	-	4	-	8	4	2	-	2	-	-
Тема 4. Оптимізація конструкцій технічних систем. Ергономіка конструкцій.	15	14	3	-	3	-	8	-	-	-	-	-	-

Техніко-економічні показники ефективного використання технічних систем.													
Разом за змістовим модулем 2		60	15	-	15	-	30	8	4	-	4	-	-
Усього годин		120	30	-	30	-	60	18	8	-	10	-	-

3. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Основні методи розрахунку деталей та конструкцій технічних систем. Основні технологічні процеси у сільськогосподарському машинобудуванні.	2
2	Лабораторна робота №1. Дослідження впливу зміни технологічних факторів на роботу підшипникових вузлів.	3
3	Лабораторна робота №2. Дослідження впливу жорсткості вала на роботу спряжених деталей. Дослідження явищ резонансу вала, що обертається.	3
4	Лабораторна робота №3. Дослідження зміни впливу конструктивних факторів на роботу різьбових з'єднань.	2
5	Лабораторна робота №4. Дослідження впливу матеріалів та шорсткості поверхні на механічні параметри спряжених деталей.	2
6	Лабораторна робота №5. Дослідження впливу конструктивно-технологічних параметрів на роботу запобіжних муфт.	2
7	Лабораторна робота №6. Дослідження впливу технологічних факторів на механічні параметри варіаторів.	2
8	Лабораторна робота №7. Дослідження впливу конструктивно-технологічних параметрів скребкових транспортерів на основні технологічні показники.	2
9	Лабораторна робота №8. Дослідження впливу конструктивно-технологічних параметрів гвинтових транспортерів на їх основні показники.	2
10	Лабораторна робота №9. Гвинтові транспортери. Дослідження впливу конструктивно-технологічних параметрів на продуктивність конвеєра.	2
11	Лабораторна робота №10. Ковшові транспортери. Дослідження впливу конструктивно-технологічних параметрів на продуктивність конвеєра	2
12	Лабораторна робота №11. Вантажопідйомні машини та їх елементи. Складові механізми підйому. Дослідження механічних властивостей тягових органів.	2
13	Лабораторна робота №12. Електроталь. Дослідження режимів роботи механізмів талі.	2

14	Лабораторна робота №13. Лебідки з ручним приводом. Дослідження зміни зусиль на приводному валу, залежно від типу і кратності поліспаств.	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Міцність, жорсткість, зносостійкість – основні критерії робото здатності конструкцій технічних систем	5
2.	Технічні системи та технологічні процеси у с/г машинобудуванні.	4
3.	Точність механічної обробки та методи її забезпечення.	4
4.	Базування поверхонь деталей. Похибка встановлення заготовок.	4
5.	Вибір баз. Перерахунок розмірів та допусків при зміні баз.	4
6.	Технологічність та ремонтоздатність конструкцій. Теоретичні основи вибору заготовок.	4
7.	Проектування технологічних процесів механічної обробки.	4
8.	Проектування технологічних операцій.	4
9.	Основи конструювання пристроїв оснастки	4
10.	Технологія виробництва типових деталей сільськогосподарських машин.	4
11.	Жорсткість конструкцій.	5
12.	Втомлюваність конструкцій.	5
13.	Контактна міцність.	5
14.	Маса та металоємкість конструкцій. Раціональні перерізи.	4

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- залік;
- модульні тести;
- захист лабораторних робіт;
- захист курсової роботи

Пакет тестових завдань

Варіант №1

1. Умова міцності у загальній формі має вигляд:

а	б	в	г
$\sigma_{-1} = (0,42 \dots 0,45)\sigma_B$	$\sigma_{неб} = \sigma_T$	$\sigma \leq \sigma_p$	$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$

Правильна відповідь: в

2. У випадку статичного навантаження на деталь, за небезпечні напруження приймають:

а	б	в	г
σ_B	σ_T	σ_{-1}	$\sigma_{ст}$

Правильна відповідь: а – межа міцності, б – межа текучості

3. При симетричному знакозмінному циклі зміни напружень, за небезпечні приймають:

а	б	в	г
$\sigma_{зг}$	σ_{-1}	σ_{-2}	$\sigma_{розт}$

Правильна відповідь: б

4. Допустимі напруження при статичному навантаженні на деталь, виготовлену із сталі, визначають за залежністю:

а	б	в	г
$\sigma_p = \frac{\sigma_B}{n}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_T}{n}$	$\sigma_p = \frac{n}{\sigma_T}$

Правильна відповідь: в

5. Допустимі напруження при статичному навантаженні на деталь, виготовлену із чавуну, визначають за залежністю:

а	б	в	г

$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_T}{n}$	$\sigma = \frac{n}{\sigma_T}$	$\sigma = \frac{\sigma_B}{n}$

Правильна відповідь: г

6. Допустимі напруження при симетричному знакозмінному циклі зміни напружень, визначають за залежністю:

а	б	в	г
$\sigma_p = \frac{\sigma_B}{n}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_T}{n}$	$\sigma_p = \frac{n}{\sigma_T}$

Правильна відповідь: б

7. Основним видом руйнування зубів відкритих зубчастих передач є:

а	б	в	г
Зминання	Зріз	Злам	Згин

Правильна відповідь: в

8. Основним видом руйнування зубів закритих зубчастих передач є:

а	б	в	г
Викришування поверхні	Зминання	Абразивне зношування	Зріз

Правильна відповідь: а

9. Розставити у відповідності до елементів наведені умови міцності:

А – закрыта циліндрична передача	1	$P \cdot K_e \leq [P]$
Б – відкрита циліндрична передача	2	$\sigma_H = 436 \sqrt{\frac{F_t(U+1)K_{H\beta}K_{H\gamma}}{d_1 b_2 U}} \leq \sigma_{H\text{пр}}$
В – гладкий барабан	3	$\sigma_F = Y_F \frac{F_t K_{F\beta} K_{F\gamma}}{b m} \leq \sigma_{F\text{пр}}$
Г – ланцюгова передача	4	$\sigma_H = \sqrt{\frac{q E_{3B}}{\rho_{3B} b_2 U}} \leq \sigma_{H\text{пр}}$

Правильна відповідь: А – 2, Б – 3, В – 4, Г – 1.

10. Які з перерахованих умов міцності валів відносять до відповідного виду розрахунку вала?

А – розрахунок на витривалість	1	$\tau_{кр} = \frac{T}{W_p} \leq \tau'_{кр}$
Б – орієнтовний розрахунок	2	$\sigma_{екв} = \sqrt{(\sigma_{3г}^2 + \sigma_{ст}^2) + 3\tau_{кр}^2} \leq \sigma_p$
В – розрахунок за еквівалентним моментом	3	$n = \frac{n_\sigma n_\tau}{\sqrt{n_\sigma^2 + n_\tau^2}} \leq [n]$

Правильна відповідь: А – 3, Б – 1, В – 2.

11. Розставити назви параметрів міцності вала, відповідно до їх позначення:

1. K_σ	2. σ_a	3. σ_{-1}	4. β	5. ψ_σ	6. ε_σ
А – границя витривалості матеріалу	Б – коефіцієнт чутливості матеріалу	В – коефіцієнт концентрації напружень	Г – коефіцієнт масштабного фактору	Д – коефіцієнт шорсткості поверхні	Е – амплітудне значення напружень

Правильна відповідь: А – 3, Б – 5, В – 1, Г – 6, Д – 4, Е – 2.

12. Для симетричного знакозмінного циклу зміни напружень амплітудні значення напружень мають такі показники:

а	б	в	г
$\sigma_a = \sigma_{зм}$	$\sigma_a = \sigma_{zg}$	$\sigma_a = 0$	$\sigma_a = \sigma_{max}$

Правильна відповідь: б

13. Значення коефіцієнту запасу міцності знаходиться у межах:

а	б	в	г
10...15	3...5	1,3...1,5	0,13...0,15

Правильна відповідь: в

14. Коефіцієнт масштабного фактору ε_σ враховує вплив діаметру вала на зміну механічних властивостей матеріалу, причому, із зростанням діаметру вала ці показники:

а	б	в	г
покращуються	погіршуються	не змінюються	змінюються, але мало

Правильна відповідь: б

15. Коефіцієнти напруження на поверхні тіл кочення підшипників кочення мають різні значення: у верхній частині кульки або ролика вони більші внаслідок:

а	б	в	г
малої кількості тіл кочення	малого діаметра тіл кочення	зміни величини навантаження на підшипник	різниця у радіусах внутрішнього та зовнішнього кілець

Правильна відповідь: г

16. Границя витривалості – це напруження, при яких кількість циклів зміни напружень ϵ :

А	$N = 10^{20}$
Б	Необмежено
В	$N = 10^{-15}$
Г	Обмежено формою та розмірами
Д	$N = 2,15 \cdot 10^5$

Правильна відповідь: Б

17. За формою, основні види циклів напружень поділяють на:

А	Симетричний
Б	Асиметричний
В	Амплітудний
Г	Стиснутий
Д	Від нульовий
Е	Одиничний
Ж	Складний

Правильна відповідь: А, Б, Д, Ж.

18. Основними параметрами циклів зміни напружень є:

А	σ_{-1} - границя витривалості
Б	$\sigma_{\max}$ – максимальні напруження циклу
В	σ_T – границя текучості
Г	$\sigma_{\min}$ – мінімальні напруження
Д	σ_a – середнє значення напружень
Е	$\tau_{зр}$ – напруження зрізу
Ж	$\zeta = \frac{\sigma_{\min}}{\sigma_{\max}}$
З	$\zeta_t = \frac{\sigma_{-1}}{\tau_{зр}}$

Правильна відповідь: Б, Г, Д, Ж.

19. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності для сталі визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (0,2 \dots 0,3) \sigma_B (1 + \dots)$$

Правильна відповідь: $(1 + \frac{\sigma_{0,2}}{\sigma_B})$

20. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності σ_B для алюмінію; визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (\dots\dots\dots) \sigma_B$$

Правильна відповідь: (0,25 .... 0,50)

21. Метод Шимека полягає у визначенні залежності параметрів сталі:

А	Границі зрізу $\tau_{зр}$ від кількості циліндрів навантаження $N = 10^5$
Б	Напружень згину $\sigma_{зг}$ від діючого моменту $M_{зг}$
В	Границі міцності σ_B від границі текучості σ_T
Г	Границі витривалості σ_{-1} від границі міцності σ_B

Правильна відповідь: Г.

22. Метод Френча полягає в розробці методики дослідження на витривалість зразків сталі із застосуванням попередньої їхньої обробки, яка полягає у наступному:

А	Надрізання зразків на глибину $h = 0,5$ мм
Б	Недовантаження зразків на $1,5 \sigma_B$
В	Перевантаження зразків на 15% відносно σ_T
Г	Перевантаження зразків $1,5 \sigma_{-1}$ при $N = 10^4$

Правильна відповідь: Г.

23. Які матеріали використовують для виготовлення деталей, що працюють в умовах контактного навантаження:

1	Чавун С4 20
2	Сталь У 11
3	Бронза ОНФ
4	Сталь 20 Х
5	Сталь 3
6	Сталь 10
7	Сталь 18ХГТ
8	АЛ2 алюміній
9	Д16 дюраль

10	ПТ-3 текстоліт

Правильна відповідь: 2, 4, 7.

24. Розмір ділянки при контакті двох сфер визначають за залежністю:

А	$d_b = \sqrt[3]{\frac{32 M_{\text{екв}}}{\pi \sigma_p}}$
Б	$d_b = \sqrt{\frac{16 T}{\pi \tau}}$
В	$d_b = 1,4 \sqrt[3]{\frac{P V}{E}}$
Г	$d_b = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$

Правильна відповідь: В.

25. Розмір ділянки при контакті двох циліндрів визначають за залежністю:

А	$b = 0,5 (\sigma_b - \sigma_T)$
Б	$b = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$
В	$b = \frac{2 E_1 * E_2}{E_1 + E_2}$
Г	$b = 1,8 \sqrt{k \frac{D}{d}}$

Правильна відповідь: Б.

26. Значення максимального тиску у зоні контакту двох сфер визначають за залежністю:

А	$P_{\max} = \frac{F_{\max}}{S}$
Б	$P_{\max} = 1,6 \frac{F}{A}$
В	$P_{\max} = 14 \frac{P}{0,13 d b^3}$
Г	$P_{\max} = 1,5 \frac{P}{0,785 d b^2}$

Правильна відповідь: Г.

27. Причиною відставання веденої ланки при контакті двох циліндрів є ..... :

А	Періодичне видовження та стиск
Б	Періодичний стиск та розтяг
В	Періодичні напруження кручення та зсуву
Г	Періодичний стиск та кручення

Правильна відповідь: Б

28. Питому масу машини оцінюють за залежністю:

А	$g = \frac{m}{p}$
Б	$g = \frac{p}{m_i}$
В	$g = 1,3 \frac{m}{T_i}$
Г	$g = 20 \sqrt[3]{\frac{m}{S}}$

Правильна відповідь: А.

29. Питому металоємність машини оцінюють за залежністю:

А	$v = 0,1 \frac{\Sigma mp}{n}$
Б	$v = \frac{\Sigma m_1}{p_1} + \frac{\Sigma m_2}{p_2} + \dots$
В	$v = \frac{\Sigma p_1}{\Sigma m}$
Г	$v = \frac{\Sigma p_1}{\Sigma p_2} + \frac{\Sigma m_1}{\Sigma m_2} + \dots$

Правильна відповідь: Б.

30. Умова рівномірності полягає у тому, що .....

А	Перерізи деталей мають однакову площу
Б	Напруження зтиску в одному з перерізів однакові
В	Напруження розтягу у більшості перерізів однакові
Г	Напруження у кожному перерізі деталі однакові

Правильна відповідь: Г.

Варіант № 2

1. Границя витривалості – це напруження, при яких кількість циклів зміни напружень є:

А	$N = 10^{20}$
Б	Необмежено
В	$N = 10^{-15}$
Г	Обмежено формою та розмірами
Д	$N = 2,15 \cdot 10^5$

Правильна відповідь: Б

2. За формою, основні види циклів напружень поділяють на:

А	Симетричний
Б	Асиметричний
В	Амплітудний
Г	Стиснутий
Д	Від нульовий
Е	Одиничний
Ж	Складний

Правильна відповідь: А, Б, Д, Ж.

3. Основними параметрами циклів зміни напружень є:

А	σ_{-1} - границя витривалості
Б	$\sigma_{\max}$ – максимальні напруження циклу
В	σ_T – границя текучості
Г	$\sigma_{\min}$ – мінімальні напруження
Д	σ_a – середнє значення напружень
Е	$\tau_{зр}$ – напруження зрізу
Ж	$\zeta = \frac{\sigma_{\min}}{\sigma_{\max}}$
З	$\zeta_t = \frac{\sigma_{-1}}{\tau_{зр}}$

Правильна відповідь: Б, Г, Д, Ж.

4. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності для сталі визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (0,2 \dots 0,3) \sigma_B (1 + \dots)$$

Правильна відповідь: $(1 + \frac{\sigma_{0,2}}{\sigma_B})$

5. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності σ_B для алюмінію; визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (\dots\dots\dots) \sigma_B$$

Правильна відповідь: (0,25 .... 0,50)

6. Метод Шимека полягає у визначенні залежності параметрів сталі:

А	Границі зрізу $\tau_{зр}$ від кількості циліндрів навантаження $N = 10^5$
Б	Напружень згину $\sigma_{зг}$ від діючого моменту $M_{зг}$
В	Границі міцності σ_B від границі текучості σ_T
Г	Границі витривалості σ_{-1} від границі міцності σ_B

Правильна відповідь: Г.

7. Метод Френча полягає в розробці методики дослідження на витривалість зразків сталі із застосуванням попередньої їхньої обробки, яка полягає у наступному:

А	Надрізання зразків на глибину $h = 0,5$ мм
Б	Недовантаження зразків на $1,5 \sigma_B$
В	Перевантаження зразків на 15% відносно σ_T
Г	Перевантаження зразків $1,5 \sigma_{-1}$ при $N = 10^4$

Правильна відповідь: Г.

8. Які матеріали використовують для виготовлення деталей, що працюють в умовах контактного навантаження:

1	Чавун С4 20
2	Сталь У 11
3	Бронза ОНФ
4	Сталь 20 Х
5	Сталь 3
6	Сталь 10
7	Сталь 18ХГТ
8	АЛ2 алюміній
9	Д16 дюраль
10	ПТ-3 текстоліт

Правильна відповідь: 2, 4, 7.

9. Розмір ділянки при контакті двох сфер визначають за залежністю:

А	$d_b = \sqrt[3]{\frac{32 M_{екв}}{\pi \sigma_p}}$
Б	$d_b = \sqrt{\frac{16 T}{\pi \tau}}$
В	$d_b = 1,4 \sqrt[3]{\frac{P V}{E}}$
Г	$d_b = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$

Правильна відповідь: В.

10. Розмір ділянки при контакті двох циліндрів визначають за залежністю:

А	$b = 0,5 (\sigma_B - \sigma_T)$
Б	$b = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$
В	$b = \frac{2 E_1 * E_2}{E_1 + E_2}$
Г	$b = 1,8 \sqrt{k \frac{D}{d}}$

Правильна відповідь: Б.

11. Значення максимального тиску у зоні контакту двох сфер визначають за залежністю:

А	$P_{\max} = \frac{F_{\max}}{S}$
Б	$P_{\max} = 1,6 \frac{F}{A}$
В	$P_{\max} = 14 \frac{P}{0,13 d b^3}$
Г	$P_{\max} = 1,5 \frac{P}{0,785 d b^2}$

Правильна відповідь: Г.

12. Причиною відставання веденої ланки при контакті двох циліндрів є ..... :

А	Періодичне видовження та стиск
Б	Періодичний стиск та розтяг
В	Періодичні напруження кручення та зсуву
Г	Періодичний стиск та кручення

Правильна відповідь: Б

13. Питому масу машини оцінюють за залежністю:

А	$g = \frac{m}{p}$
Б	$g = \frac{p}{m_i}$
В	$g = 1,3 \frac{m}{T_i}$
Г	$g = 20 \sqrt[3]{\frac{m}{S}}$

Правильна відповідь: А.

14. Питому металоемність машини оцінюють за залежністю:

А	$v = 0,1 \frac{\Sigma m p}{n}$
Б	$v = \frac{\Sigma m_1}{p_1} + \frac{\Sigma m_2}{p_2} + \dots$
В	$v = \frac{\Sigma p_1}{\Sigma m}$
Г	$v = \frac{\Sigma p_1}{\Sigma p_2} + \frac{\Sigma m_1}{\Sigma m_2} + \dots$

Правильна відповідь: Б.

15. Умова рівномірності полягає у тому, що .....

А	Перерізи деталей мають однакову площу
Б	Напруження зтиску в одному з перерізів однакові
В	Напруження розтягу у більшості перерізів однакові
Г	Напруження у кожному перерізі деталі однакові

Правильна відповідь: Г.

16. Які критерії відносять до терміну «Точність» зубчастих передач?

а	Термін роботи	д	Поверхня контакту
б	Плавність роботи	е	Паралельність осей
в	Якість робочої поверхні	ж	Бічний зазор
г	Кінематична точність	з	Розрахунковий крок зачеплення

Правильна відповідь: б, г, д, ж.

17. Показником норми «Кінематична точність» є:

а	б	в	г
F_a — осьове зусилля	F_r — допуск на радіальне биття	F_r — колова сила	F_0 — допуск на торцеве биття

Правильна відповідь: б.

18. Показником норми «Плавність роботи» є:

а	б	в	г
t_0 — коефіцієнт тертя	v_0 — колова швидкість	f_{pb} — граничне відхилення кроку зачеплення	f_{0p} — відхилення від форми зубів

Правильна відповідь: з.

19. Показником норми «Поверхня контакту» є:

а	б	в	г
f_x — допуск на непаралельність осей	f_p — допуск на відхилення кроку зачеплення	P_t — допустимий тиск	σ_n — контактні напруження

Правильна відповідь: а.

20. Показником норми «Бічний зазор» є:

а	б	в	г
γ_m — максимальний зазор між сусідніми зубами	γ_{nmin} — мінімальний зазор між неробочими поверхнями зубів	γ_0 — зазор між вершинами та западинами зубів	γ — товщина зуба

Правильна відповідь: б.

21. Найбільше використовуваними ступенями точності у машинобудуванні є:

а	б	в	г
5, 6, 9	6, 7, 8	1, 2, 3	10, 11, 12

Правильна відповідь: б.

22. Коефіцієнт жорсткості технічної системи визначають за залежністю $\lambda = ?$:

а	б	в	г
$\frac{c}{t}$	$\frac{P}{f}$	$\frac{f}{k}$	$\frac{G}{e}$

Правильна відповідь: б.

23. Розставити залежності відповідно до визначення їхніх параметрів:

А – коефіцієнт жорсткості λ	1	$a \frac{E \cdot I}{l^3}$
Б – податливість системи μ	2	$\frac{E \cdot F}{l}$
В – коефіцієнт жорсткості (кручення) $\lambda_{кр}$	3	$\frac{l}{E \cdot F}$
Г – коефіцієнт жорсткості (згин) $\lambda_{зг}$	4	$\frac{G \cdot I_p}{l}$

Правильна відповідь: А – 2; Б – 3; В – 4; Г – 1.

24. Жорсткість – це здатність системи...?

Правильна відповідь: зберігати форму.

25. Коефіцієнт жорсткості залежить від наступних факторів:

а	б	в	г	д	е
$M_{\text{сум}}$ – момент згину	E – модуль пружності	T – крутний момент	I – момент інерції	ω – кутова швидкість	l – довжина деталі

Правильна відповідь: б, г, е.

26. Міцність – це здатність системи...?

Правильна відповідь: чинити опір руйнуванню.

27. Запас міцності n системи визначають за залежністю:

а	б	в	г
$n = \frac{\omega_1}{\omega_2}$	$n = \frac{\sigma_b}{\sigma}$	$n = \frac{1}{r}$	$n = \rho \cdot F \cdot l$

Правильна відповідь: б.

28. Умовна межа текучості σ_{02} це:

а	Напруження у зразку, яка викликає у ньому залишкову деформацію 0,2%	в	Напруження у зразку, яка викликає у ньому пружну деформацію 20%
б	Напруження у зразку, яка викликає у ньому пластичну деформацію 2,0%	г	Напруження у зразку, яка викликає у ньому залишкову деформацію 0,02

Правильна відповідь: а.

29. Податливість системи визначають за залежністю μ =?:

а	б	в	г
$\frac{l}{E \cdot F}$	$\frac{E \cdot F}{c}$	$\frac{E_1 + E_2}{E_1^2 \cdot E_2^2}$	$\frac{l \cdot c}{E}$

Правильна відповідь: а

30. Масу деталі визначають за залежністю m =?:

а	б	в	г

$0,418 \cdot \rho \cdot E^2$	$\rho \cdot F \cdot l$	$\rho^2 \cdot l^3$	$\sqrt[3]{\frac{q \cdot E}{\rho}}$

Правильна відповідь: б

Варіант № 3

16. Умова міцності у загальній формі має вигляд:

а	б	в	г
$\sigma_{-1} = (0,42 \dots 0,45)\sigma_B$	$\sigma_{неб} = \sigma_T$	$\sigma \leq \sigma_p$	$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$

Правильна відповідь: в

17. У випадку статичного навантаження на деталь, за небезпечні напруження приймають:

а	б	в	г
σ_B	σ_T	σ_{-1}	$\sigma_{ст}$

Правильна відповідь: а – межа міцності, б – межа текучості

18. При симетричному знакозмінному циклі зміни напружень, за небезпечні приймають:

а	б	в	г
$\sigma_{3\Gamma}$	σ_{-1}	σ_{-2}	$\sigma_{розт}$

Правильна відповідь: б

19. Допустимі напруження при статичному навантаженні на деталь, виготовлену із сталі, визначають за залежністю:

а	б	в	г
$\sigma_p = \frac{\sigma_B}{n}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_T}{n}$	$\sigma_p = \frac{n}{\sigma_T}$

Правильна відповідь: в

20. Допустимі напруження при статичному навантаженні на деталь, виготовлену із чавуну, визначають за залежністю:

а	б	в	г
$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_T}{n}$	$\sigma = \frac{n}{\sigma_T}$	$\sigma = \frac{\sigma_B}{n}$

Правильна відповідь: г

6. Границя витривалості – це напруження, при яких кількість циклів зміни напружень є:

А	$N = 10^{20}$
Б	Необмежено
В	$N = 10^{-15}$
Г	Обмежено формою та розмірами
Д	$N = 2,15 \cdot 10^5$

Правильна відповідь: Б

7. За формою, основні види циклів напружень поділяють на:

А	Симетричний
Б	Асиметричний

В	Амплітудний
Г	Стиснутий
Д	Від нульовий
Е	Одиничний
Ж	Складний

Правильна відповідь: А, Б, Д, Ж.

8. Основними параметрами циклів зміни напружень є:

А	σ_{-1} - границя витривалості
Б	$\sigma_{\max}$ – максимальні напруження циклу
В	σ_T – границя текучості
Г	$\sigma_{\min}$ – мінімальні напруження
Д	σ_a – середнє значення напружень
Е	$\tau_{зр}$ – напруження зрізу
Ж	$\zeta = \frac{\sigma_{\min}}{\sigma_{\max}}$
З	$\zeta_t = \frac{\sigma_{-1}}{\tau_{зр}}$

Правильна відповідь: Б, Г, Д, Ж.

9. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності для сталі визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (0,2 \dots 0,3) \sigma_B (1 + \dots)$$

Правильна відповідь: $(1 + \frac{\sigma_{0,2}}{\sigma_B})$

10. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності σ_B для алюмінію; визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (\dots\dots\dots) \sigma_B$$

Правильна відповідь: $(0,25 \dots 0,50)$

11. Розставити назви параметрів міцності вала, відповідно до їх позначення:

1. K_σ	2. σ_a	3. σ_{-1}	4. β	5. ψ_σ	6. ε_σ
А – границя витривалості матеріалу	Б – коефіцієнт чутливості матеріалу	В – коефіцієнт концентрації напружень	Г – коефіцієнт масштабного фактору	Д – коефіцієнт шорсткості поверхні	Е – амплітудне значення напружень

Правильна відповідь: А – 3, Б – 5, В – 1, Г – 6, Д – 4, Е – 2.

12. Для симетричного знакозмінного циклу зміни напружень амплітудні значення напружень мають такі показники:

а	б	в	г
$\sigma_a = \sigma_{зм}$	$\sigma_a = \sigma_{зг}$	$\sigma_a = 0$	$\sigma_a = \sigma_{\max}$

Правильна відповідь: б

13. Значення коефіцієнту запасу міцності знаходиться у межах:

а	б	в	г
10...15	3...5	1,3...1,5	0,13...0,15

Правильна відповідь: в

14. Коефіцієнт масштабного фактору ε_σ враховує вплив діаметру вала на зміну механічних властивостей матеріалу, причому, із зростанням діаметру вала ці показники:

а	б	в	г
покращуються	погіршуються	не змінюються	змінюються, але мало

Правильна відповідь: б

15. Коефіцієнти напруження на поверхні тіл кочення підшипників кочення мають різні значення: у верхній частині кульки або ролика вони більші внаслідок:

а	б	в	г
малої кількості тіл кочення	малого діаметра тіл кочення	зміни величини навантаження на підшипник	різниця у радіусах внутрішнього та зовнішнього кілець

Правильна відповідь: г

16. Метод Шимека полягає у визначенні залежності параметрів сталі:

А	Границі зрізу $\tau_{зр}$ від кількості циліндрів навантаження $N = 10^5$
Б	Напружень згину $\sigma_{зг}$ від діючого моменту $M_{зг}$
В	Границі міцності σ_b від границі текучості σ_T
Г	Границі витривалості σ_{-1} від границі міцності σ_b

Правильна відповідь: Г.

17. Метод Френча полягає в розробці методики дослідження на витривалість зразків сталі із застосуванням попередньої їхньої обробки, яка полягає у наступному:

А	Надрізання зразків на глибину $h = 0,5$ мм
Б	Недовантаження зразків на $1,5 \sigma_b$
В	Перевантаження зразків на 15% відносно σ_T
Г	Перевантаження зразків $1,5 \sigma_{-1}$ при $N = 10^4$

Правильна відповідь: Г.

18. Які матеріали використовують для виготовлення деталей, що працюють в умовах контактного навантаження:

1	Чавун С4 20
2	Сталь У 11
3	Бронза ОНФ
4	Сталь 20 Х
5	Сталь 3
6	Сталь 10
7	Сталь 18ХГТ
8	АЛ2 алюміній
9	Д16 дюраль
10	ПТ-3 текстоліт

Правильна відповідь: 2, 4, 7.

19. Розмір ділянки при контакті двох сфер визначають за залежністю:

А	$d_b = \sqrt[3]{\frac{32 M_{\text{екв}}}{\pi \sigma_p}}$
Б	$d_b = \sqrt{\frac{16 T}{\pi \tau}}$
В	$d_b = 1,4 \sqrt[3]{\frac{P V}{E}}$
Г	$d_b = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$

Правильна відповідь: В.

20. Розмір ділянки при контакті двох циліндрів визначають за залежністю:

А	$b = 0,5 (\sigma_B - \sigma_T)$
Б	$b = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$
В	$b = \frac{2 E_1 * E_2}{E_1 + E_2}$
Г	$b = 1,8 \sqrt{k \frac{D}{d}}$

Правильна відповідь: Б.

21. Найбільше використовуваними ступенями точності у машинобудуванні є:

а	б	в	г
5, 6, 9	6, 7, 8	1, 2, 3	10, 11, 12

Правильна відповідь: б.

22. Коефіцієнт жорсткості технічної системи визначають за залежністю $\lambda = ?$:

а	б	в	г
$\frac{c}{t}$	$\frac{P}{f}$	$\frac{f}{k}$	$\frac{G}{e}$

Правильна відповідь: б.

23. Розставити залежності відповідно до визначення їхніх параметрів:

А – коефіцієнт жорсткості λ	1	$a \frac{E \cdot I}{l^3}$
Б – податливість системи μ	2	$\frac{E \cdot F}{l}$
В – коефіцієнт жорсткості (кручення) $\lambda_{\text{кр}}$	3	$\frac{l}{E \cdot F}$
Г – коефіцієнт жорсткості (згин) $\lambda_{\text{зг}}$	4	$\frac{G \cdot I_p}{l}$

Правильна відповідь: А – 2; Б – 3; В – 4; Г – 1.

24. Жорсткість – це здатність системи...?

Правильна відповідь: зберігати форму.

25. Коефіцієнт жорсткості залежить від наступних факторів:

а	б	в	г	д	е
$M_{\text{сум}}$ – момент	E – модуль пружності	T – крутний момент	I – момент інерції	ω – кутова швидкість	l – довжина деталі

згину					

Правильна відповідь: б, г, е.

26. Значення максимального тиску у зоні контакту двох сфер визначають за залежністю:

А	$P_{\max} = \frac{F_{\max}}{S}$
Б	$P_{\max} = 1,6 \frac{F}{A}$
В	$P_{\max} = 14 \frac{P}{0,13 d b^3}$
Г	$P_{\max} = 1,5 \frac{P}{0,785 d b^2}$

Правильна відповідь: Г.

27. Причиною відставання веденої ланки при контакті двох циліндрів є ..... :

А	Періодичне видовження та стиск
Б	Періодичний стиск та розтяг
В	Періодичні напруження кручення та зсуву
Г	Періодичний стиск та кручення

Правильна відповідь: Б

28. Питому масу машини оцінюють за залежністю:

А	$g = \frac{m}{p}$
Б	$g = \frac{p}{m_i}$
В	$g = 1,3 \frac{m}{T_i}$
Г	$g = 20 \sqrt[3]{\frac{m}{S}}$

Правильна відповідь: А.

29. Питому металоемність машини оцінюють за залежністю:

А	$v = 0,1 \frac{\Sigma m p}{n}$
Б	$v = \frac{\Sigma m_1}{p_1} + \frac{\Sigma m_2}{p_2} + \dots$
В	$v = \frac{\Sigma p_1}{\Sigma m}$
Г	$v = \frac{\Sigma p_1}{\Sigma p_2} + \frac{\Sigma m_1}{\Sigma m_2} + \dots$

Правильна відповідь: Б.

30. Умова рівномірності полягає у тому, що .....

А	Перерізи деталей мають однакову площу
Б	Напруження зтиску в одному з перерізів однакові
В	Напруження розтягу у більшості перерізів однакові
Г	Напруження у кожному перерізі деталі однакові

Правильна відповідь: Г.

Варіант № 4

1. Значення максимального тиску у зоні контакту двох сфер визначають за залежністю:

А	$P_{\max} = \frac{F_{\max}}{S}$
Б	$P_{\max} = 1,6 \frac{F}{A}$
В	$P_{\max} = 14 \frac{P}{0,13 d b^3}$
Г	$P_{\max} = 1,5 \frac{P}{0,785 d b^2}$

Правильна відповідь: Г.

2. Причиною відставання веденої ланки при контакті двох циліндрів є ..... :

А	Періодичне видовження та стиск
Б	Періодичний стиск та розтяг
В	Періодичні напруження кручення та зсуву
Г	Періодичний стиск та кручення

Правильна відповідь: Б

3. Питому масу машини оцінюють за залежністю:

А	$g = \frac{m}{p}$
Б	$g = \frac{p}{m_i}$
В	$g = 1,3 \frac{m}{T_i}$
Г	$g = 20 \sqrt[3]{\frac{m}{S}}$

Правильна відповідь: А.

4. Питому металоємність машини оцінюють за залежністю:

А	$v = 0,1 \frac{\sum mp}{n}$
Б	$v = \frac{\sum m_1}{p_1} + \frac{\sum m_2}{p_2} + \dots$
В	$v = \frac{\sum p_1}{\sum m}$
Г	$v = \frac{\sum p_1}{\sum p_2} + \frac{\sum m_1}{\sum m_2} + \dots$

Правильна відповідь: Б.

5. Умова рівномірності полягає у тому, що .....

А	Перерізи деталей мають однакову площу
Б	Напруження зтиску в одному з перерізів однакові
В	Напруження розтягу у більшості перерізів однакові
Г	Напруження у кожному перерізі деталі однакові

Правильна відповідь: Г.

6. Допустимі напруження при симетричному знакозмінному циклі зміни напружень, визначають за залежністю:

а	б	в	г
$\sigma_p = \frac{\sigma_B}{n}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_{-1}}{n_{-1}}$	$\sigma_p = \frac{\sigma_T}{n}$	$\sigma_p = \frac{n}{\sigma_T}$

Правильна відповідь: б

7. Основним видом руйнування зубів відкритих зубчастих передач є:

а	б	в	г
Зминання	Зріз	Злам	Згин

Правильна відповідь: в

8. Основним видом руйнування зубів закритих зубчастих передач є:

а	б	в	г
Викришування поверхні	Зминання	Абразивне зношування	Зріз

Правильна відповідь: а

9. Розставити у відповідності до елементів наведені умови міцності:

А – закрыта циліндрична передача	1	$P \cdot K_e \leq [P]$
Б – відкрита циліндрична передача	2	$\sigma_H = 436 \sqrt{\frac{F_t(U+1)K_{H\beta}K_{HV}}{d_1 b_2 U}} \leq \sigma_{Hr}$
В – гладкий барабан	3	$\sigma_F = Y_F \frac{F_t K_{F\beta} K_{FV}}{b m} \leq \sigma_{FP}$
Г – ланцюгова передача	4	$\sigma_H = \sqrt{\frac{q E_{зв}}{\rho_{зв} b_2 U}} \leq \sigma_{Hr}$

Правильна відповідь: А – 2, Б – 3, В – 4, Г – 1.

10. Які з перерахованих умов міцності валів відносять до відповідного виду розрахунку вала?

А – розрахунок на витривалість	1	$\tau_{кр} = \frac{T}{W_p} \leq \tau'_{кр}$
Б – орієнтовний розрахунок	2	$\sigma_{екв} = \sqrt{(\sigma_{зг}^2 + \sigma_{ст}^2) + 3\tau_{кр}^2} \leq \sigma_p$
В – розрахунок за еквівалентним моментом	3	$n = \frac{n_\sigma n_\tau}{\sqrt{n_\sigma^2 + n_\tau^2}} \leq [n]$

Правильна відповідь: А – 3, Б – 1, В – 2.

11. Метод Шимека полягає у визначенні залежності параметрів сталі:

А	Границі зрізу $\tau_{зр}$ від кількості циліндрів навантаження $N = 10^5$
Б	Напружень згину $\sigma_{зг}$ від діючого моменту $M_{зг}$
В	Границі міцності σ_B від границі текучості σ_T
Г	Границі витривалості σ_{-1} від границі міцності σ_B

Правильна відповідь: Г.

12. Метод Френча полягає в розробці методики дослідження на витривалість зразків сталі із застосуванням попередньої їхньої обробки, яка полягає у наступному:

А	Надрізання зразків на глибину $h = 0,5$ мм
Б	Недовантаження зразків на $1,5 \sigma_B$
В	Перевантаження зразків на 15% відносно σ_T
Г	Перевантаження зразків $1,5 \sigma_{-1}$ при $N = 10^4$

Правильна відповідь: Г.

13. Які матеріали використовують для виготовлення деталей, що працюють в умовах контактного навантаження:

1	Чавун С4 20
2	Сталь У 11
3	Бронза ОНФ
4	Сталь 20 Х
5	Сталь 3
6	Сталь 10
7	Сталь 18ХГТ
8	АЛ2 алюміній
9	Д16 дюраль
10	ПТ-3 текстоліт

Правильна відповідь: 2, 4, 7.

14. Розмір ділянки при контакті двох сфер визначають за залежністю:

А	$d_b = \sqrt[3]{\frac{32 M_{\text{екв}}}{\pi \sigma_p}}$
Б	$d_b = \sqrt{\frac{16 T}{\pi \tau}}$
В	$d_b = 1,4 \sqrt[3]{\frac{P V}{E}}$
Г	$d_b = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$

Правильна відповідь: В.

15. Розмір ділянки при контакті двох циліндрів визначають за залежністю:

А	$v = 0,5 (\sigma_b - \sigma_r)$
Б	$v = 1,5 \sqrt{q \frac{V}{E}}$
В	$v = \frac{2 E_1 * E_2}{E_1 + E_2}$
Г	$v = 1,8 \sqrt{k \frac{D}{d}}$

Правильна відповідь: Б.

16. Які критерії відносять до терміну «Точність» зубчастих передач?

а	Термін роботи	д	Поверхня контакту
б	Плавність роботи	е	Паралельність осей
в	Якість робочої поверхні	ж	Бічний зазор
г	Кінематична точність	з	Розрахунковий крок зачеплення

Правильна відповідь: б, г, д, ж.

17. Показником норми «Кінематична точність» є:

а	б	в	г
F_a — осьове зусилля	F_r — допуск на радіальне биття	F_r — колова сила	F_0 — допуск на торцеве биття

Правильна відповідь: б.

18. Показником норми «Плавність роботи» є:

а	б	в	г
t_0 – коефіцієнт тертя	v_0 – колова швидкість	f_{pb} – граничне відхилення кроку зачеплення	f_{0p} – відхилення від форми зубів

Правильна відповідь: 3.

19. Показником норми «Поверхня контакту» є:

а	б	в	г
f_x – допуск на непаралельність осей	f_p – допуск на відхилення кроку зачеплення	P_t – допустимий тиск	σ_n – контактні напруження

Правильна відповідь: а.

20. Показником норми «Бічний зазор» є:

а	б	в	г
γ_m – максимальний зазор між сусідніми зубами	γ_{nmin} – мінімальний зазор між неробочими поверхнями зубів	γ_0 – зазор між вершинами та западинами зубів	γ – товщина зуба

Правильна відповідь: б.

21. Границя витривалості – це напруження, при яких кількість циклів зміни напружень є:

А	$N = 10^{20}$
Б	Необмежено
В	$N = 10^{-15}$
Г	Обмежено формою та розмірами
Д	$N = 2,15 \cdot 10^5$

Правильна відповідь: Б

22. За формою, основні види циклів напружень поділяють на:

А	Симетричний
Б	Асиметричний
В	Амплітудний
Г	Стиснутий
Д	Від нульовий
Е	Одиничний
Ж	Складний

Правильна відповідь: А, Б, Д, Ж.

23. Основними параметрами циклів зміни напружень є:

А	σ_{-1} - границя витривалості
Б	σ_{max} – максимальні напруження циклу
В	σ_T – границя текучості
Г	σ_{min} – мінімальні напруження
Д	σ_a – середнє значення напружень
Е	$\tau_{зр}$ – напруження зрізу
Ж	$\zeta = \frac{\sigma_{min}}{\sigma_{max}}$
З	$\zeta_t = \frac{\sigma_{-1}}{\tau_{зр}}$

Правильна відповідь: Б, Г, Д, Ж.

24. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності для сталі визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (0,2 \dots 0,3) \sigma_B (1 + \dots)$$

Правильна відповідь: $(1 + \frac{\sigma_{0,2}}{\sigma_B})$

25. Співвідношення між границею витривалості σ_{-1} та границею міцності σ_B для алюмінію; визначають за залежністю:

$$\sigma_{-1} = (\dots\dots\dots) \sigma_B$$

Правильна відповідь: $(0,25 \dots 0,50)$

26. Міцність – це здатність системи...?

Правильна відповідь: чинити опір руйнуванню.

27. Запас міцності n системи визначають за залежністю:

а	б	в	г
$n = \frac{\omega_1}{\omega_2}$	$n = \frac{\sigma_b}{\sigma}$	$n = \frac{1}{r}$	$n = \rho \cdot F \cdot l$

Правильна відповідь: б.

28. Умовна межа текучості $\sigma_{0,2}$ це:

а	Напруження у зразку, яка викликає у ньому залишкову деформацію 0,2%	в	Напруження у зразку, яка викликає у ньому пружну деформацію 20%
б	Напруження у зразку, яка викликає у ньому пластичну деформацію 2,0%	г	Напруження у зразку, яка викликає у ньому залишкову деформацію 0,02

Правильна відповідь: а.

29. Податливість системи визначають за залежністю $\mu = ?$:

а	б	в	г
$\frac{l}{E \cdot F}$	$\frac{E \cdot F}{c}$	$\frac{E_1 + E_2}{E_1^2 \cdot E_2^2}$	$\frac{l \cdot c}{E}$

Правильна відповідь: а

30. Масу деталі визначають за залежністю $m = ?$:

а	б	в	г
$0,418 \cdot \rho \cdot E^2$	$\rho \cdot F \cdot l$	$\rho^2 \cdot l^3$	$\sqrt[3]{\frac{q \cdot E}{\rho}}$

Правильна відповідь: б

6. Методинавчання.

- словесний метод (лекція);
- практичний метод (лабораторні роботи);
- наочний метод (демонстрація моделей передач);
- робота із навчально-методичною літературою (КР);
- відеометод;
- самостійна роботи (виконання КР).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- залік;
- модульне тестування;
- захист лабораторних робіт;
- захист КР.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Ловейкін В.С., Рибалко В.М., Ромасевич Ю.О. Матухно Н.В. Ляшко А.П. Деталі машин. Навчальний посібник. К. ЦП «Компринт». 2020.-736с.

- 2.Ловейкін В.С., Рибалко В.М., Ляшко А.П., Матухно Н.В.. Деталі машин. Частина 1. Навчальний посібник. К: ФОП Ямчиндський О.В., - 2021, 534с.
- 3.Деталі машин: Навчальний посібник. Частина 1/В.С.Ловейкін В.С.; В.М.Рибалко; А.П.Ляшко; Н.В.Матухно.- Київ,: ЦП «Компринт».2023-580с;
- 4.Деталі машин: Навчальний посібник/В.С.Ловейкін В.С.; В.М.Рибалко; Ю.О. Ромасевич; Н.В.Матухно; А.П.Ляшко; .- Київ,: ЦП «Компринт».2020-736с;
- 5.Деталі машин. Проектування елементів механічних приводів: навчальний посібник/Малащенко В.О.; Янків В.В. – Львів,: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2023-264с;
- 6.Деталі машин: навчальний. Курсове проектування/Малащенко В.О.; Янків В.В. – Львів,: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2023-226с;
- 7.Деталі машин: навчальний посібник/Борозинець Г.М.; Павлов В.М.; Семак І.В.; Київ,: Видавничий дім «Кондор», 2021-220с.
8. Основи конструювання лісогосподарських машин: навчальний посібник/Ловейкін В.С; Рибалко В.М; Ляшко А.П.; Матухно Н.В.- Київ,: ЦП «Компринт», 2019-260с.